

Spletni portal didaktične programske opreme v osnovni šoli

Didactic Software Web Portal in Elementary School

Alenka Jurančič

Osnovna šola Matije Valjavca Preddvor, Šolska ulica 9, 4205 Preddvor

Povzetek

V osnovni šoli uporabljamo vedno več didaktične programske opreme pri pouku. Za uporabo le-te se lahko udeležimo seminarjev. Praktično pa bi bilo tudi, ko bi lahko čim več informacij o posameznem programu dobili na spletnih straneh. V prispevku bo predstavljen spletni portal, na katerem so predstavljeni didaktični programi, ki jih uporabljamo v osnovni šoli. Namenjen je tako učiteljem posameznih predmetov kot tudi učiteljem računalnikarjem, ki te programe nameščajo. Učitelji lahko te vsebine dopolnjujejo, izmenjavajo izkušnje, sprašujejo po nasvetih ipd. Portal je izdelan z odprtokodnim programom Joomla!.

Ključne besede: didaktična programska oprema, osnovna šola, sistemi za upravljanje vsebin, Joomla!

Abstract

Nowadays, more and more didactic software is used in classroom in elementary school. To know how to deal with the software there are seminars at our disposal. It would be of great significance to get as many information about certain programme as possible on the web pages. A portal with didactic programmes will be presented in this article. It is supposed for teachers of special subjects and for computer science teachers who install the programmes. The contents can be supplemented, experiences exchanged and advice given etc. The portal is made with the help of open source programme Joomla!.

Keywords: didactic software, elementary school, content management systems, Joomla!

1. Uvod

S projektom Računalniško opismenjevanje leta 1994 je Ministrstvo za šolstvo in šport začelo vzpodbujati uporabo računalniške tehnologije v šoli: pri pouku, laboratorijskem delu, delu v šolskih delavnicah, interesnih dejavnostih, kabinetih, zbornicah in knjižnicah. Obenem je začel spodbujati tudi razvoj primerne didaktične programske opreme. Na spletni strani Programa Ro je bil objavljen katalog programov, ki jih je bilo mogoče kupiti preko izbranega distributerja. Ponudba je bila vsako leto večja. Za učitelje so bili organizirani tudi seminarji, kjer so se spoznavali s prednostmi uporabe računalnika in didaktičnih programov. Izdelanih je bilo tudi več didaktičnih priročnikov za uporabo le-teh pri pouku. Od leta 2001 dalje kupovanje ni več mogoče, še vedno pa na šole dobimo različno programsko opremo, ki jo MŠŠ kupi preko razpisov. Učitelji se še vedno lahko udeležimo seminarjev, na katerih se seznanimo z rabo teh programov pri pouku.

Vsi učitelji ne moremo obiskati vseh seminarjev o uporabi didaktične programske opreme pri pouku. Zato je zelo dobrodošlo, da so nekateri programi predstavljeni tudi na spletnih straneh. V okviru programa Ro je nastalo kar nekaj didaktično-metodičnega gradiva za uporabo računalnika pri poučevanju. Na spletnih straneh programa Ro tako še vedno najdemo delujoče povezave, kjer lahko dobimo nekaj teh gradiv. Na straneh Ro so vodniki za programe, stare tudi deset let ali celo več. Pogrešali smo že opise novjših programov, ki prihajajo na šolo.

V lanskem letu bila v okviru ZRSS imenovana Razvojna skupina za vrednotenje didaktične programske opreme. Izvedbo projekta je omogočilo sofinanciranje Evropskega socialnega sklada Evropske unije in Ministrstva za šolstvo in šport. V okviru tega projekta je nastala baza didaktičnih programov, ki se uporabljajo v osnovi in srednji šoli. Baza je dosegljiva na spletni strani <http://info.edus.si/info/> v stisnjeni datoteki `did_orodja.zip`. Prenesemo jo na svoj računalnik, razpakiramo in pregledujemo s programom Access. Za vsak program je vpisan:

- avtor,
- licenca (plačljiva, free, GPU/GPL, drugo),
- nivo izobraževanja po starosti,
- nivo izobraževanja,
- področje,
- predmet,
- operacijski sistem,
- izdajatelj,
- ocena,
- kratek opis v slovenščini,
- kratek opis v angleščini,
- spletni naslov (če program lahko dobimo na spletu).

Avtorji so se potrudili in v kratkem času zbrali kar 247 programov. Žal pa so opisi le redki, največkrat piše, da program ni dosegljiv in da ni podatkov, in to tudi pri programih, kjer opise lahko najdemo na spletnih straneh avtorjev, kot je to na primer pri programih podjetja Miška d.o.o. Škoda, da programov niso opisovali učitelji, ki jih uporabljajo. Kljub velikemu številu pa v bazi še vedno ni vseh programov, ki jih je mogoče dobiti. Na šolo prihajajo ponudbe tudi za nakup programov za uporabo pri pouku fizike, pa jih v bazi ni. A ravno za take programe bi bila dobrodošla informacija o tem, ali je program uporaben in s tem vreden nakupa ali ne.

Na spletni strani te razvojne skupine je dodano obvestilo, da lahko kakršne koli podatke sporočimo koordinatorju te skupine. A kako naj vemo, da je v bazi nov podatek? Ali naj jo vsakič snamemo in pregledujemo?

Ali bi lahko te vsebine predstavili na tak način,

- da bi bile vsebine lažje dostopne,
- da bi bile bolj pregledne,
- da bi videli novosti,
- da bi vedeli, kdo je dodal nov opis, in ga lahko še kaj vprašali,
- da bi več uporabnikov lahko napisalo svoje mnenje o programu,
- da bi lahko uporabniki izmenjavali izkušnje pri rabi teh programov,
- da bi lahko vprašali za nasvet pri težavah?

Vse te vsebine, ki jih najdemo na spletu, so predstavljene na statičnih spletnih straneh. Take strani običajno ureja le ena oseba. Če bi želeli postaviti spletno mesto, kjer bi več uporabnikov lahko dopolnjevalo vsebine, spraševalo po nasvetih, izmenjevalo izkušnje, bi bilo torej bolj primerno izbrati drugo orodje.

2. Sistemi za upravljanje vsebin

Sistemi za upravljanje vsebin (angl. Content management systems ali kratica CMS) so aplikacije, ki omogočajo postavitev dinamičnega spletnega mesta, tako enostavnega kot kompleksnega.

Osnovna ideja in osnovna prednost teh sistemov je poenostavitev postopkov za izdelavo in vzdrževanje spletnih strani. Uporabnikom omogočajo, da se izognejo programiranju in urejanju kode HTML, hkrati pa nudijo kompleksne rešitve za dodajanje, posodabljanje, strukturiranje, povezovanje, arhiviranje, iskanje in komuniciranje spletnih vsebin. (Institut OKO)

Kot navaja Harej (2004), so prednosti uvedbe sistema za upravljanje vsebin številne. Za spreminjanje spletnih strani ne potrebujemo več oblikovalca. Spremembe in dopolnitve se lahko naredijo kadarkoli in od kjerkoli. Tehnična znanja niso več potrebna. Vsa tehnična znanja zajema sam sistem, dostop pa je mogoč številnim uporabnikom hkrati. Informacije lahko objavlja tisti, ki jih ima.

Danes so dosegljivi mnogi, predvsem brezplačni sistemi, katerih cilji so si podobni. Večina temelji na odprtokodni osnovi.

3. JOOMLA!

Za poskus postavitev portala o didaktični programski opremi sem preizkusila odprtokodno aplikacijo Joomla!, ki je dostopna pod licenco GNU/GPL.

Sistem je sestavljen iz osnove (ospredje in skrbništvo), komponent, modulov in predlog. V celoti je poslovenjen. Uporablja se za izgradnjo spletnega mesta za različne namene - od osebne spletne strani do kompleksnega spletišča oz. spletnega portala. Zgrajen je modularno, kar pomeni, da lahko s pomočjo dodatnih komponent in modulov v sistem vnesemo nove funkcionalnosti. Tako lahko na spletišču omogočimo:

- predstavitev spletnih multimedijskih gradiv,
- galerijo slik,
- spletni forum in klepetalnico,
- spletne dnevnike (bloge),
- skladišča različnih vsebin,
- spletne koledarje,
- objavljanje aktualnih novic in spletnih anket.

Sistem je dobil že veliko nagrad na mednarodnih konferencah (Best Open Source Solution na mednarodnih linux konferencah).

(SloJoomla, <http://www.institut-oko.si/cms/slojoomla.html>)

Aplikacijo lahko namestimo na vsako podlago, ki podpira

- strežniški program Apache 1.3.37 ali več (<http://apache.org>),
- podatkovno bazo MySQL 3.23.x ali več (<http://mysql.org>) in

- skriptni jezik PHP 4.2. ali več (<http://php.net>).

Od aprila 2007 dalje tudi ARNES omogoča gostovanje dinamičnih spletnih strani. Potrebujemo le še program za prenos datotek na strežnik in urejanje pravic nad njimi, npr. WinSCP za okolje Windows ali OpenSSH/SCP za okolje Linux.

Namestitveno datoteko dobimo na spletni strani podporne skupine SloJoomla (<http://www.slojoomla.si>). Zadnjo stabilno verzijo dobimo v datoteki Joomla_1.0.12-Stable-Full_Package.zip. Razpakiramo jo in prenesemo na strežnik. V pomoč pri namestitvi nam je vodnik na uradni strani (Joomla! Help Site – Browser Installation), za pomoč pri delu pa uporabniška navodila The official Joomla! user manual for 1.0.11, ki jih dobimo na spletni strani <http://help.joomla.org>.

Za preizkušanje lahko aplikacijo namestimo na domač računalnik in jo nato prenesemo na strežnik. V tem primeru namestimo trojček XAMPP, ki že vsebuje strežniški program Apache, podatkovno bazo MySQL in skriptni jezik PHP. Program OKO-XAMPP dobimo na spletni strani <http://www.slojoomla.si/>.

4. Spletni portal didaktične programske opreme

Z namestitvijo sistema Joomla! dobimo že izdelano predlogo z nekaterimi komponentami in primeri vsebine. Predlogo lahko enostavno zamenjamo, komponente, module in mambote pa po želji odstranimo ali dodamo.

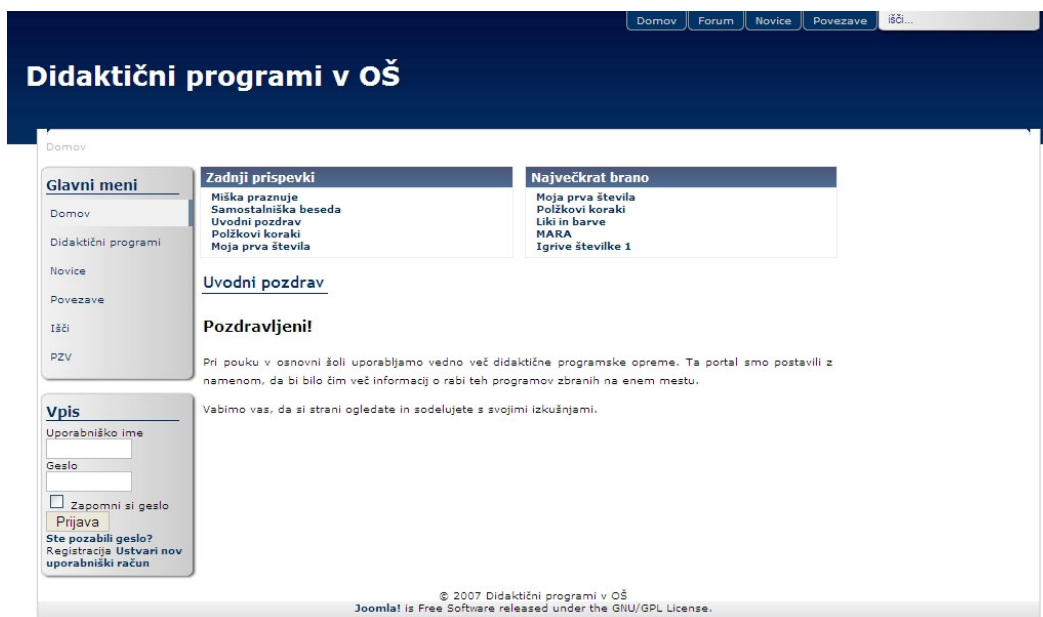
Kako sem si zamislila portal o didaktični programski opremi?

Na uvodni strani sta v levem delu dva menija: Glavni meni in Vpis. Glavni meni je viden na vseh straneh. Vsebuje šest povezav, in sicer:

- Domov (povezava na uvodno stran),
- Didaktični programi (povezava na opise programov),
- Novice (povezava na objavljene novice),
- Povezave (povezava na dodane povezave v zvezi s programi in šolstvom),
- PVZ (povezava na pogosto zastavljena vprašanja).

V meniju Vpis se lahko prijavijo registrirani uporabniki, še neregistrirani pa izberejo možnost, da se registrirajo, s tem da kliknejo na povezavo Ustvari nov uporabniški račun in tam vpišejo potrebne podatke. Kot na veliko drugih spletnih mest je tudi tukaj potrebno, da nov uporabnik aktivira nov uporabniški račun preko povezave, ki jo dobi po elektronski pošti na vpisan elektronski naslov. Meni Vpis je viden le na uvodni strani.

Poleg menijev so tako na uvodni kot na drugih straneh vidne povezave do petih zadnjih in do petih največkrat obiskanih prispevkov. Pod temi povezavami so objavljene izbrane zadnje novice.

Slika 1: Uvodna stran portala pred prijavo

Po prijavi se v levem delu prikaže Uporabniški meni, preko katerega vsak registrirani uporabnik lahko ureja svoje podatke, objavi novico ali novo povezavo, v desnem delu pa se prikaže še Anketa.

Slika 2: Uvodna stran po prijavi

Področje Didaktični programi sem razdelila v tri kategorije, in sicer I. triada, II. triada in III. triada. Znotraj vsake triade so naštet programi, ki se uporabljajo, ter njihovi opisi. Trenutno je opisanih le nekaj programov.

Slika 3: Primer vsebine

Pri vsakem opisu programa lahko registrirani uporabniki dopolnijo vsebino s svojim komentarjem, npr.:

- opišejo, ali uporabljajo program v šoli ali ne,
- opišejo, v čem so prednosti ali slabosti,
- dodajo učni list, ki ga uporabljajo ob programu,
- dodajo povezavo, preko katere pridemo do dodatnih opisov programa
- ipd.

Pri objavi komentarja je objavljen tudi avtor komentarja in čas objave.

Slika 4: Primer dodanega komentarja k vsebini

Vsebine lahko prebira vsak obiskovalec strani, dodajajo pa jo lahko le registrirani uporabniki. Vsak, ki se registrira, ima najprej pravice registriranega uporabnika. To pomeni, da lahko bere strani, ki so namenjene le registriranim uporabnikom, in dodaja komentarje. Če želi napisati novico, jo mora poslati uporabniku z več pravicami. Lahko pa mu administrator dodeli status avtorja ali urednika, s tem pa dobi tudi pravico, da sam objavlja in celo popravlja prispevke.

Portal je trenutno dosegljiv na naslovu <http://194.249.18.152/dp>.

5. Zaključek

V množici spletnih strani so zanimive le tiste, kjer se vsebina stalno posodablja. Posameznik težko sledi vsem spremembam. Mnogo lažje je, če s prispevki sodeluje več ljudi. Učitelji imamo različne izkušnje pri uporabi didaktičnih programov pri pouku. Zakaj jih ne bi delili z drugimi? Zelo primeren medij za posredovanje le-teh je ravno splet. Zatorej vas vabim, da si portal ogledate in sodelujete s svojimi objavami.

Seveda se ob novem portalu pojavi vprašanje, ali je smiselno še en portal ali bi bilo bolj uporabno, ko bi te vsebine dodali k že obstoječim in delujočim spletnim mestom. Pokazalo se je tudi, da je ustvarjanje in urejanje takega portala kar precejšen zalogaj za enega človeka, zato bi bil dobrodošel uporabnik z več pravicami od večine registriranih in ki bi bil pripravljen sodelovati pri urejanju portala.

Literatura in viri

CMS, <http://www.institut-okoslo.si/cms/index.php>.

Harej, J., (2004) Sistemi za upravljanje z vsebinami, Organizacija, 37(8), strani 491-494.

Joomla!, Help Site – Browser Installation, <http://help.joomla.org/content/view/39/165/>.

Kaj je SloJoomla CMS, <http://www.slojoomla.si/content/view/148/103/>.

SloJoomla, <http://www.institut-okoslo.si/cms/slojoomla.html>.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Didaktična programska oprema, <http://info.edus.si>.

White, S., Wallace, A. (2006) The official Joomla! user manual for 1.0.11, <http://help.joomla.org>.

Strokovni življenjepis

Alenka Jurančič je inženir matematike ter absolvent Fakultete za organizacijske vede v Kranju, smer organizacijska informatika. Od leta 1995 je zaposlena kot učiteljica matematike in računalništva ter organizatorica informacijskih dejavnosti na Osnovni šoli Matije Valjavca Preddvor.